

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

KIRKKOHALLITUS
KYRKOSTYRELSEN

Helsinki 16.12.2008
Asianro 2008-00237
Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö 12.11.2008, OM 2/41/2007 OM038:00/2007
Asia Lausunto ehdotuksesta pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön uudistamiseksi

Oikeusministeriölle

Kirkkohallitus esittää lausuntonaan ehdotuksesta pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön uudistamiseksi (Työryhmämietintö 2008:7) seuraavaa.

Yleisiä näkökohtia

Kirkkohallitus pitää työryhmän mietintöä ajankohtaisena ja yhtyy työryhmän ehdotuksiin. Lausunnossaan kirkkohallitus tuo erityisesti esille muutamia kohtia ehdotuksesta ja lisäksi kiinnittää huomiota myös joihinkin ongelmiin, jotka liittyvät korjaavaan työhön, kuten maksuvaikeuksien ratkaisemiseen. Seurakuntien diakoniatyössä kohdataan päivittäin maksuhäiriöistä kärsiviä ihmisiä. Kirkon diakoniatyöllä on koko Suomen kattava syvällinen tuntemus velkaantumiseen johtaneista syistä ja velkaantumisen käytännön seurauksista yksityisille ihmisille.

Työryhmän pääasiallisena tavoitteena oli ehdottaa lainsäädännön uudistamista, jolla voidaan poistaa pikaluottojen tarjonnassa esiintyneitä ongelmia ja epäkohtia. Pikaluottoja koskevan lainsäädännön täsmentäminen on tärkeää, koska ongelmista ja epäkohdista kärsivät eniten pienituloiset ja vähäosaiset. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakoniatyön kokemukset viittaavat siihen, että usein pikaluottoa otetaan taloudellisessa ahdingossa, kun muita vaihtoehtoja ei ole löydetty. Siksi on kyseenalaista, ovatko nyt ehdotetut lainsäädännön muutokset kuitenkin riittäviä suojaamaan ns. heikkoja kuluttajaryhmiä.

Suomalainen yhteiskunta on yhä enenevässä määrin muodostunut luottoyhteiskunnaksi. Kirkkohallitus on jo aiemmin tuonut esille, että pitäisi vakavasti selvittää, miten voitaisiin tarkemmin säätää vastuullisesta toiminnasta sekä luottojen myöntämisen että saatavien perinnän yhteydessä. Pikaluottotoiminnassa markkinat ovat kasvaneet nopeasti. Lainsäädännön ja käytäntöjen muuttamisen myötä voidaan saavuttaa sellaiset toimintatavat ja ilmapiiri, että luotonantajat eivät tietämättään aiheuta vaikeuksia ihmisille. Erityisesti nyt, kun yleinen taloustilanne näyttää huolestuttavalta pitkälle tulevaisuuteen, on tärkeää mahdollisimman nopeasti saada aikaan parannusta.

Vuosikoron ilmoittaminen ja luoton saajasta varmistuminen

Kirkkohallitus näkee hyvänä, että kuluttajansuojalain 7. luvun mukainen todellisen vuosikoron ilmoittamisvelvollisuus laajentuisi koskemaan pikaluottoja ja lyhytaikaisia hyödykesidonnaisia luottoja. Tämä parantaisi lainan ottajan mahdollisuutta tehdä vertailuja eri luototusvaihtoehtojen välillä. Vertailukelpoisuuden takaamiseksi on myös tärkeää, että kaikkien luottojen yhteydessä käytetään samaa kuluttajansuojalaissa tarkoitettua, EU-lainsäädäntöön perustuvaa laskentakaavaa.

Kirkkohallitus pitää tarpeellisena myös kuluttajansuojalain 7. lukuun ehdotettua säännöstä, jolla asetettaisiin luotonantajalle velvollisuus todentaa lainanhakijan henkilöllisyys huolellisesti.

Korko

Kirkkohallituksen mielestä kaiken kaikkiaan on tarpeellista päivittää luototusta koskevaa lainsäädäntöä. Rikoslain tarkentaminen niin, että säännöksessä lueteltaisiin kiskonnan tunnusmerkistön täyttymistä arvioitaessa huomioon otettavat seikat, lisäksi lain täsmällisyyttä ja on siksi kannatettava. Lainsäädännön keinoin on huolehdyttävä siitä, ettei korko pikaluottoissakaan nouse kohtuuttomaksi.

Korkokaton asettaminen viivästyskoroille on toivottava. Liian ankarat viivästysseuraamukset osassa perinteisiä kulutusluottoja voivat aiheuttaa kohtuutonta lisärasitusta velallisille sekä pahimmillaan johtaa velkaantumiskierteeseen.

Ennaltaehkäisevä ja korjaava toiminta

Kirkkohallitus painottaa, että pikaluottojen tarjontaan liittyviä ongelmia ei voida ratkaista vain lainsäädännöllä, vaan tarvitaan tietoa ja tukea antavia järjestelmiä sekä verkostotyötä erityisesti silloin, kun asia koskee sairaita ja heikkoja ihmisiä. Kirkon diakoniatyön kokemuksen mukaan pikaluottoja ottavat osin sellaiset henkilöt, joiden elämänhallinta, taloudenhallinnasta puhumattakaan, on heikkoa.

Sosiaalisen luoton kehittämisen nopeaksi ja oikeaksi vaihtoehdoksi pikaluotoille on tärkeä ja kiireellinen tehtävä. Sosiaalisen luoton saaminen kestää nykyisin liian kauan ja sitä ei ole kaikissa kunnissa saatavilla.

Toinen velkaantuneiden ihmisten auttamiseen liittyvä ilmiö koskee kokonaisvaltaisuuden puutetta. Taloudellisessa ahdingossa olevaa ihmistä ohjataan usein ”luukulta toiselle”. Jos myös velka-asiat käydään läpi esimerkiksi toimeentulotuen tarvetta selvittäessä, olisi ylivelkaantuneen mahdollisuus tarpeen vaatiessa saada nykyistä nopeammin talous- ja velkaneuvontaa. Talous- ja velkaneuvonnan riittävästä resursseista tulee huolehtia nykyistä paremmin.

Sovittelun merkitys velkaongelmissa on tärkeä. Pikaluottojen yhteydessä sovittelu on usein erityisen työlästä, jos yksittäiset velkasummat ovat pieniä, mutta velkojia on monta. Velallisen – usein myös velkojan – ja koko yhteiskunnan etu olisi, että yksilöiden talousvaikeudet saataisiin mahdollisimman nopeasti ratkaistua. Pitkittyminen pahentaa ongelmanvyyhtiä ja aiheuttaa fyysistä ja psyykkistä sairastumista. Kirkkohallitus näkee tärkeänä, että pikaluottojenkin yhteydessä olisi järjestelmä, jolla sovittelun edellytyksiä parannettaisiin silloin kun kysymyksessä on sosiaalinen suorituseste. Myös lakisääteisen velkajärjestelyn keinoja toimia nykyistä tehokkaampana ratkaisuna pikaluotoista johtuvissa ongelmatilanteissa tulisi selvittää.

Arkkipiispa

Jukka Paarma

Kirkkoneuvos

Seppo Häkkinen